

ВИКОРИСТАННЯ РУХЛИВИХ ІГОР У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ

Наталія Шкляр, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Пахальчук Н.О., кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

THE USE OF MOBILE GAMES IN THE PROCESS OF FORMING THE PHYSICAL QUALITIES OF PRESCHOOL CHILDREN

Nataliya Shklyar, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті досліджено вплив рухливих ігор на формування фізичних якостей дошкільників. Зокрема, проаналізовано ефективність рухливих ігор у розвитку рухових навичок, координації та силових якостей дітей. Дослідження вказує на важливість ігрового підходу для забезпеченні здорового фізичного розвитку дітей.*

***Ключові слова:** рухливі ігри, дошкільники, фізичний розвиток, рухові навички, координація, силові якості.*

***Abstract.** The article explores the impact of active games on the formation of physical qualities in preschoolers. In particular, the effectiveness of active games in developing motor skills, coordination, and strength in children is analyzed. The research highlights the importance of a playful approach in ensuring healthy physical development in children.*

***Key words:** active games, preschoolers, physical development, motor skills, coordination, strength qualities.*

Період дошкільного віку є ключовим для формування та розвитку особистості дитини. На цьому етапі важливо стимулювати не лише психічні, а й фізичні аспекти розвитку. Сучасні діти проводять багато часу перед екранами гаджетів та телевізором, що часто обмежує їх можливість брати участь у рухливих іграх. Тому в закладах дошкільної освіти особлива увага приділяється фізичному вихованню, яке сприяє розвитку рухової активності дітей. Рухливі ігри відіграють ключову роль у всебічному розвитку дитини [3; 5 та ін.]. Вони сприяють розвитку фізичних якостей, таких як витривалість, сила, гнучкість, швидкість, гнучкість та спритність. Це позитивно впливає на загальний стан здоров'я, нервову систему, сприяючи їх розвитку та зміцненню. Оскільки нервова система дітей у цьому віці має високу пластичність, це сприяє швидкому формуванню нових зв'язків та розвитку різноманітних рухових навичок [2]. У дошкільному віці рухова активність відіграє визначну роль, коли діти навчаються взаємодіяти з навколишнім світом через різноманітні ігри, що відтворюють реальні ситуації з життя. Рухливі ігри можуть мати різноманітну організацію та сюжет, відповідно до яких діти виконують дії та рухові завдання [1].

Зокрема, фізичне виховання дітей на свіжому повітрі включає в себе широкий спектр фізкультурно-оздоровчої діяльності, серед яких рухливі ігри відіграють важливу роль у формуванні фізичних якостей дошкільників. Зокрема, свіже повітря має велике значення для зміцнення здоров'я. Регулярна фізична активність просто неба допомагає зміцнити імунну систему, підвищити витривалість та покращити роботу серця та легенів. Діти, які проводять більше часу в природньому середовищі, зазвичай мають краще фізичне та емоційне самопочуття. Рухливі ігри на свіжому повітрі сприяють розвитку координації та моторики в дітей. Вони навчаються керувати своїм тілом у просторі, розвивають здатність до балансу, гнучкості та сили, швидкості реакції тощо. Рухливі ігри на свіжому повітрі сприяють також соціальному розвитку дітей. Так, дошкільники навчаються спілкуватися, співпрацювати та розвивати навички командної роботи, що є важливими аспектами для їхнього подальшого життя.

В дослідженні особливостей розвитку фізичних якостей у дітей старшого дошкільного віку значний внесок зробили такі вітчизняні вчені, як Г.Барсуковська, Е.Вільчковський, Л.Загородня, В.Іващенко, Г.Ляшенко, Н.Пахальчук, С.Тігаренко та ін.

Науковці вказують на необхідність гармонійного розвитку фізичних та психічних аспектів у цьому віці, а також на важливість рухливих ігор у цьому процесі [1; 2; 3 та ін.]. Згідно з поглядами вітчизняних науковців [2; 3 та ін.], ключовими показниками, що визначають рівень розвитку організму старших дошкільників, є показники маси тіла, зросту, окружностей грудної клітки та рівня функціональних можливостей.

Науковці, як вітчизняні, так і зарубіжні, в своїх дослідженнях наголошують на важливості використання вправ, що вимагають вияву швидкості, сили, витривалості та гнучкості [1; 6 та ін.]. Комплекс таких вправ є більш ефективним, коли вони застосовуються разом, а не окремо. Інтенсивна робота м'язів при фізичних навантаженнях сприяє контролю правильного функціонування всього організму та здійснює на них тренувальний та розвивальний вплив. Це сприяє покращенню функціонування серцево-судинної та дихальної систем, зміцненню опорно-рухового апарату та регулюванню діяльності нервової системи.

На основі проведеного теоретичного аналізу [2; 3 та ін.] нами була розроблена та впроваджена програма розвитку фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку. Ця програма включає 6 занять, проведених по 3 рази на тиждень, тривалість кожного заняття – 25 хвилин. Вона передбачає відповідність матеріалу віковим особливостям дітей цього віку, варіативність видів роботи, активізацію пізнавального інтересу та використання ігрових методів та прийомів для розвитку фізичних якостей. Крім того, в програмі передбачено використання інноваційних форм роботи з дітьми, таких як комбіновані заняття, що включають сюжетно-рольові та рухливі ігри, спрямовані на розвиток фізичних якостей. До цих ігор відносяться такі, як «Хто перший до м'яча», «Кіт і миші», «Вовки та вівці» тощо [1].

Отже, розвиток фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку повинен враховувати їхні індивідуальні можливості та потреби розвитку. За допомогою педагогічного впливу формується здатність дитини до витривалості, швидкості, силових та гнучких якостей, що сприяє гармонійному розвитку особистості. Участь у рухливих іграх дозволяє дітям навчитися самостійно приймати рішення, проявляти ініціативу, а також активно діяти в різних ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Богиніч О. Л. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку. *Вісник Прикарпатського Університету. Педагогіка*. Випуск XVII - XVIII. Івано-Франківськ, 2018. С. 191-199.
2. Вільчковський Е.С. Організація рухового режиму дітей 5-7 років у закладах освіти: навч.- метод. посібник. Запоріжжя: Диво, 2016. 228 с.
3. Вольчинський А. Я. Фізичне виховання дошкільників засобами гри. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. ВНУ ім. Лесі Українки*. Луцьк, 2021. № 3 (15). С. 52-55.
4. Кривошея Т. М. Наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в педагогічній спадщині Я. А. Коменського. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка*. 2009. № 28. С. 349-354.
5. Пангелова Н. Організована рухова активність як провідний тип діяльності у формуванні моральних якостей особистості дошкільників 5–6 років. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2022. № 1. С. 19-22.
6. Пахальчук, Н. О. Виховання почуття ритму в дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку засобами ботмерівської гімнастики. *Пед. науки: теорія, історія, інновац. технології*. 2015. № 7 (51). С. 332-340.
7. Пахальчук Н. Формування естетичного досвіду дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання. *Реалізація ідей В.О. Сухомлинського в практиці роботи сучасної початкової школи: збірник матеріалів педагогічних читань*. Вінниця: Ландо ЛТД, 2015. Вип. 10. С. 8-11.

8. Pakhalchuk N. Pedagogical conditions of activation of children's motional activity. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журн.* Суми: Вид-во Сум.ДПУ імені А.Макаренка, 2016. №6 (60). С. 240-254.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВИХ СИТУАЦІЙ У РОБОТІ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА СВІЖОМУ ПОВІТРІ

Наталія Якимчук, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: К.А. Колеснік, докторка філософії, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF GAME SITUATIONS WHICH WORK ON THE SPEECH DEVELOPMENT OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE FRESH AIR

Natalia Yakymchuk, *master's student*

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті здійснено дефінітивний аналіз понять «ігрова ситуація», «мовлення». Авторкою визначено важливість створення ігрових ситуацій у процесі формування мовленнєвих навичок дошкільників. Описано класифікацію ігрових ситуацій та вимоги до їх використання.

Ключові слова: гра, ігрові ситуації, дошкільний вік, мовлення, розвиток мовлення, свіже повітря.

Abstract. The article provides a definitive analysis of the concepts «game situation», «speech». The author determined the importance of creating game situations in the process of forming speech skills of preschoolers. The classification of game situations and the requirements for their use are described.

Keywords: game, game situations, preschool age, speech, speech development, fresh air.

Розвиток мовлення дітей дошкільного віку відіграє важливу роль у загальному формуванні їхньої особистості та підготовці до навчання. Пріоритетні напрями щодо мовленнєвого розвитку вихованців, розвитку культури мовлення, удосконалення форм і методів навчання визначені в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти.

Проблемою розвитку мовлення дошкільників займаються науковці А. Богуш, Н. Гавриш, К. Колеснік, Н. Комарівська, Т. Котик, І. Лапшина, Т. Піроженко. На їхню думку, зв'язне мовлення – це організована за законами логіки, граматики й композиції єдності, що мають тему, виконує певні функції, має відносну самостійність і завершеність, розподіляється на більш чи менш значущі структурні компоненти [2].

Ігрова ситуація – це вправа, метою якої являється формування, удосконалення й розвиток навичок та умінь дітей у різних видах мовної діяльності шляхом багаторазового й різноманітного виконання мовних дій (операцій) [1]. Вони забезпечують мотивацію освітньої діяльності, утворюють позитивну й емоційну атмосферу, сприятливі умови для групової взаємодії під час виконання завдань.

Організація ігрових ситуацій на свіжому повітрі є важливим елементом у роботі з розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Гра впливає на формування особистості дитини, оскільки вона вчиться взаємодіяти з дорослими та однолітками, спостерігати за поведінкою та наслідувати її, виражати й обґрунтовувати свою думку.

Використання ігрових ситуацій у мовленнєвому спілкуванні допомагає досягти механізму між розумінням лексичного значення слова та позначенням предметних дій. Виділяють вимоги до використання ігрових ситуацій: систематичне й цілеспрямоване використання ігрових ситуацій як складової частини системи вправ; комплексне використання ігрових ситуацій у роботі з дітьми дошкільного віку.